

GÖTEBORGS 8:E BAPTISTFÖRSAMLING

LÖGNENS FÖRÖDELSE OCH SANNINGENS FRIHET

Efesierbrevet 4:25 • Predikan G8B 2022-09-25 (Fågelbergskyrkan) • Johnny Lithell

INLEDNING

Då har vi kommit till det fjärde kapitlets 25:e vers och den 56:e predikan i vår vandring genom Efesierbrevet, om jag räknat rätt. Vi har tittat på en liten enhet i verserna 22-24 där Paulus talar i termer av att klä av och klä på, när han uppmanar församlingen att lämna sitt gamla liv och lägga av sig den gamla människan som går under, bedragen av sina begär, för att i stället låta sig förnyas i sitt sinnes ande och iklä sig den nya människan som är skapat till likhet med Gud i sanning och rättfärdighet och helighet.

Vi har talat på en principiell nivå om vad det innebär att kämpa mot synden och låta sig förnyas och leva det nya livet som Gud skapat oss till.

Nu kommer vi till ett nytt avsnitt i texten där Paulus fortsätter i samma tanke, men han tillämpar det på flera olika områden i livet. Dels hur vi talar – som vi ska titta på idag – men även på vrede och förlåtelse och på arbete och generositet och flera andra saker.

I dag ska vi titta på den första av alla dessa saker som Paulus tar upp, nämligen att lägga bort lögnen och istället tala sanning med varandra. Eller lägga bort lögnen, förresten, Paulus uttrycker sig bredare än så. Han säger att vi ska lägga bort ψεῦδος, som absolut kan översättas till lögn men det handlar om hela konceptet. Jag skulle nog föreslå att man skulle översätta det till falskhet istället eftersom vi kan vara falska och vilseledande utan att tala en direkt osanning. Paulus talar inte specifikt om falska ord utan om falskhet i allmänhet. Det är falskhet han uppmanar oss att lägga bort och i stället tala sanning med varandra.

Det är inte alls konstigt att han börjar med just lögn och sanning när han ställer upp alla dessa kontraster mot varandra som han gör i resten av kapitlet. Sanning och lögn är inte en dygd och en synd som alla andra. De fungerar som paradigm – som en hel världsbild eller ett tankesystem. Därför tänkte jag lägga upp predikan i fyra punkter utifrån varför just lögnen är så förödande och sanningen så frigörande. Först vill jag ge tre anledningar till varför lögnen är så förödande och till sist vill jag försöka förklara sanningens frihet i evangeliet.

I. ANLEDNING 1: DEN GAMLA MÄNNISKAN KARAKTÄRISERAS AV LÖGN

Den första anledningen till att lögnen är så förödande är att *den gamla människan karaktäriseras av lögn*. Vi såg när Paulus beskrev den gamla människan i vers 22 att det är ett liv som kännetecknas av bedrägeri. Den gamla människan går under, bedragen av sina begär.

Vi ska återkomma till det i nästa punkt, men redan nu måste vi påminna oss att det är inget som så karaktäriserar det kristna livet som att vi lever i ett rike av sanning. Vi talar om att när

en person kommer till tro så ser han sanningen eller han ser ljuset. Sanning och ljus används ofta som synonymer i Nya testamentet. När vi kommer till tro så tackar vi Gud för att han har räddat oss ur mörkret, ur lögnens välde och fört oss in i ljusets rike. Paulus säger till Timotheos i 1 Tim 2:4 att Gud vår frälsare vill att alla människor ska bli frälsta och komma till insikt om sanningen. Aposteln Johannes talar gång på gång om mörker och ljus, att vi tidigare levde i mörker men nu har fått komma in i ljuset.

Om vi påminner oss om själva syndafallet så minns vi att anledningen att människan föll i synd är på grund av en lögn. Paulus skriver i Andra Korinthierbrevets 11:e kapitel att ormen med sin list förledde Eva. Och vad var det ormen sa till Eva? Det var lögn om Guds sannfärdighet och godhet. Han ifrågasatte om Gud verkligen talat sanning om sin godhet mot dem. ”Nej, Gud vill hålla er borta från mer kunskap. Han är rädd att ni ska bli som honom! Han har sina egna intressen och därför måste han hålla er tillbaka,” säger lögnens fader.

Det var djävulens lögn och det fick människan att falla i synd och ett liv som karaktäriseras av först och främst lögn och bedrägeri. Vi har alla våra favoritsynder och specifika svagheter, men falskheten är den mylla som de alla växer ur. Inte alla har problem med droger eller alkohol. Inte alla kämpar på samma sätt med sexuell synd. Inte alla har problem att tygla sitt humör eller tenderar till våld. Inte alla är upproriska mot de auktoritetsfigurer som finns i våra liv. Men alla ljuger. Alla vilseleder.

Vi begär en synd, vilken som helst. Och vi hoppas att ingen ska komma på oss, vilket gör att vi känner oss tvingade oss till falskhet. Och eftersom vi lever med ett mått av falskhet behöver vi mer falskhet för att täcka över falskheten. Och så multipliceras i hela vårt liv tills det är svårt att urskilja var det ena börjar och det andra slutar.

Vi uttrycker vår personlighet i vårt tal

Men vad är problemet? Varför gör vi på det sättet? Vi gör så eftersom vi är inkrökta i oss själva. För att vi är självpupptagna. För att vi har ett fåfångt och känsligt ego som måste födas på olika vis. Vi vill bli beundrade och bekräftade och aktade. Och det kommer fram i våra ord, i vårt tal. Vi uttrycker vår personlighet som allra tydligast i vårt tal, med våra ord. Så vi försöker att skapa ett skimmer, en image, som vi hoppas att andra ska finna beundransvärd. Vi täcker över vissa sidor och vi överdriver andra sidor.

Det är alltså den gamla människan. Den går under, bedragen av sina begär. Den karaktäriseras av lögn. Det är den första anledningen till varför synden är så förödande i våra liv.

II. ANLEDNING 2: ATT BEKÄNNA SIG TILL ETT AV TVÅ RIKEN

Den andra anledningen till varför synden är så förödande kräver att vi tar ett litet kliv tillbaka och tittar på Bibelns berättelse i sin helhet. Jag kallar den andra punkten för ”att bekänna sig till ett av två riken.”

Anledningen att Paulus säger att vi ska lägga bort falskhet och istället tala sanning med varandra är inte för att vi i slutändan kommer att tjäna på att tala sanning eller vad nu alla andra livsåskådningar säger. För nästan alla religioner och livsåskådningar säger att lögn är dåligt och sanning är bra, även om de säger så av lite olika anledningar. Men Paulus är inte

pragmatisk. Han säger inte att vi ska tala sanning för att det är praktiskt, för att det är det som fungerar bäst när allt kommer omkring.

Anledningen till att vi som kristna ska tala sanning är att vi har blivit försonade med Gud och vi har gemenskap med honom. Aposteln Johannes betonar att om någon säger att han känner Gud, men inte håller hans bud så är han en lögnare.

Ni minns kung David som begick en serie svåra synder. Det var både avund och äktenskapsbrott och mord, allt inbäddat i en dimma av falskhet och manipulation. Profeten Natan hjälpte honom att inse sin synd och så skrev han den 51:a psalmen, där han bland annat säger, ”du älskar sanning i hjärtat, lär mig då vishet i mitt innersta.” Han förstod att inga rationaliseringar, inga bedrägerier, inga förevändningar eller lögn kommer att tjäna någonting till inför Gud. Det var ingen mening att försöka dölja någonting.

Gud är sanning

Varför? För att David visste vad vi alla också vet: att Gud är sanning. Hans ord är sanning. Paulus säger i inledningen i sitt brev till Titus att Gud inte kan ljuga. Han *kan* inte ljuga, det vore en logisk omöjlighet eftersom Gud är sanning. Han är, som vi hörde läsas tidigare i gudstjänsten i första kapitlet i Jakobs brev, ”ljusens Far, som inte förändras eller växlar mellan ljus och mörker.” Att ljuga skulle gå emot allt Gud är i sin natur. Han är ljus. Det finns ingen växling i honom. Han är *bara* ljus, utan mörker. Han är bara sanning, utan lögn. Han är evig och oföränderlig sanning. Och att vara kristen innebär att ha förts in i gemenskap med honom.

Djävulen är lögnens fader

Men samtidigt som Gud är ljus och sanning så har vi djävulen som allra tydligast karaktäriseras av lögnen. Han strävar ständigt efter att hålla oss i mörkret, i okunskap om sanningen. Det är därför vi har verser som Apostlagärningarna 26:18 där Paulus berättar för kung Agrippa att Jesus sände honom till hedningarna för att öppna deras ögon så att de vänder sig från mörker till ljus, från Satans makt till Gud. Satans makt är mörkrets makt. Sedan har vi förstås texten i Efesierbrevet 4:18 där Paulus säger att hedningarnas förstånd är förmörkat. De är främmande för livet i Gud för att de är okunniga och förhärdade i sina hjärtan. Det är mörkrets makt, Satans makt.

I Johannesevangeliets åttonde kapitel debatterade och bråkade judarna med Jesus och protesterade mot den sanning han förkunnade eftersom det avslöjade deras sanna jag. Han sa till dem,

Johannesevangeliet 8:44-45 (SFB-15)

«Ni har djävulen till far och vill följa er fars begär. Han har varit en mördare från början och har aldrig stått på sanningens sida, för det finns ingen sanning i honom. När han talar lögn talar han utifrån sig själv, för han är en lögnare och lögnens fader. «Men jag säger sanningen, och därför tror ni mig inte!

Älskade vänner, våra ord och handlingar visar vilket rike vi tillhör. Bibeln visar klart och tydligt att det finns ett lögnens rike med djävulen som far och kung som befolkas av den gamla människan som går under, bedragen av sina begär. Å andra sidan har vi Guds rike som är ett rike av sanning och ljus. Det är inte konstigt att innan han ger vägledning i frågor om vrede och arbete och generositet, att Paulus börjar med att uppmana församlingen att lägga

bort lögnen och tala sanning. Det är själva grundförutsättningen för allt annat i det kristna livet som vi ska titta på framöver.

Ananias & Safira

Vi har berättelsen om Ananias och Safira som illustrerar den fruktansvärda skillnaden mellan lögn och sanning. Den finns i Apostlagärningarna 5. I den första församlingen i Jerusalem fanns enorma sociala behov, vilket hade lett till att de sålde sin egendom och hade alla pengar i en gemensam kassa. Det verkar inte ha varit något krav, men många hade gjort det. Också Ananias och Safira sålde sin egendom, men de smusslade undan en del av pengarna innan de kom till apostlarna med dem. Då svarade aposteln Petrus, ”Ananias varför har Satan fyllt ditt hjärta så att du ljög för den helige Ande?” Satan hade fyllt Ananias hjärta! Det var inte bara fråga om att säga en lögn.

Att ljuga är att bekräfta sin samhörighet med djävulen. Det är den andra anledningen till att lögnen är så förödande i våra liv. Det är därför Paulus uppmanar oss, som nya män och kvinnor, att först och främst lägga bort all lögn och falskhet och i stället tala sanning med varandra.

III. ANLEDNING 3: UNDERMINERAR SANN GEMENSKAP

Jag kallar den tredje punkten för ”underminerar sann gemenskap”. Den tredje anledningen till varför lögnen är så förödande i våra liv ser vi i det skäl Paulus ger i vers 25,

Efesierbrevet 4:25 (SFB-15)

²⁵Lägg därför bort lögnen och tala sanning med varandra. **Vi är ju delar i samma kropp.**

Ordagrant säger Paulus att vi är varandras medlemmar. Och när vi ändå tittar på texten kan jag bara nämna att Paulus ganska ofta följer en liknande form som den vi ser här: han ger ett negativt bud – sluta med detta – och därefter ger han ett positivt bud – gör i stället detta – och därefter ger han en anledning. Det är förunderligt med Bibeln. Det är aldrig fråga om blind lydnad. Det går alltid att hitta skäl till varför den ena eller andra uppmaningen finns där. Och dessa skäl är värdefulla för oss. De hjälper oss att förstå inte bara varför uppmaningen finns där utan också oss själva.

Här säger alltså Paulus att vi ska lägga bort lögnen och tala sanning med varandra eftersom vi är varandras medlemmar. Vi är sammanfogade i en och samma kropp. Vi har samma huvud, nämligen Kristus, och vi har samma blodomlopp, samma livskraft som flödar genom oss och vi förmedlar kraft och stöd till varandra.

Det finns inget som är så destruktivt för en församling som lögn. Från mitten av Efesierbrevets andra kapitel har församlingens enhet gått som en röd tråd. Paulus har gång på gång återkommit till hur de två folken som var bittra fiender har gjorts till en människa i Kristus. Han har talat om hur Kristus dödade fiendskapen mellan de båda och försonade dem med varandra och med Gud. Och nu är de tillsammans sammanfogade till det heliga tempel där Gud har sin boning. Han fortsätter att säga i det tredje kapitlet att det var det mysterium som varit dolt i alla tider fram till nu men att Gud beslutat att nu göra sin vishet i sin väldiga mångfald känd genom församlingen, mer specifikt genom församlingens enhet. Att de som hatade varandra, de som inte stod ut med varandra, de som var varandras fiender nu är närmare varandra än de är sina biologiska syskon. De är bröder och systrar, delar i samma kropp.

Sedan fortsätter Paulus in i det fjärde kapitlet och börjar tillämpa allting han talat om i de tre första kapitlen, och det första han talar om är just församlingens enhet. Eftersom Gud har fogat er samman, gör allt ni kan för att bevara Andens enhet. Var alltid ödmjuka och milda, tålmodiga och överseende med varandra i kärlek. För ni är *ett* – *en* kropp och *en* Ande, ni har *ett* hopp, *en* Herre, *en* tro, *ett* dop och *en* Gud som är allas Far. Sedan fortsätter han att tala om hur församlingen fungerar, hur den är som en kropp där varje medlem bidrar till att bygga upp varandra i kärlek.

Vad gör lögnen i det här sammanhanget? Lögnen splittrar. Den underminerar sann gemenskap. När vi ljuger och vilseleder varandra skadar vi i själva verket oss själva eftersom vi är varandras medlemmar. Paulus säger i Romarbrevet 14:7 att ingen av oss lever för sig själv och ingen av oss dör för sig själv.

Hur kan det finnas sann gemenskap där det finns falskhet? Falskhet är raka motsatsen till sann gemenskap. Det som gör gemenskapen sann är att det finns ömsesidigt förtroende, en visshet att jag kan anförtro mig åt den andre och därför kan jag tala om mitt innersta utan att det vänds mot mig eller missbrukas på något annat sätt. Men så snart lögnen kommer in förstörs gemenskapen. Då är du inte längre fri, du vet inte vad du ska tro på, du vet inte hur mycket du kan lita på den andre. Istället får vi en förgiftad kultur där vi spionerar på varandra och intrigerar kring vad som egentligen är sant.

Jag har några minnen när jag har gått in i allvarliga möten och upplevt hur den andre medvetet ljugit om mig. Han vet han ljuger och han vet att jag vet att han ljuger. Men den tredje personen i mötet är säker på att han talar sanning och vägrar undersöka några bevis för något annat. Jag tror inte att jag någonsin kommer att glömma känslan, en nästan fysisk känsla av hur något går sönder i mitt bröst.

Nya testamentet lär oss, inte minst Paulus i Efesierbrevet, att vi som kristna inte så mycket blir frälsta som individer. Självklart måste var och en av oss födas på nytt, men att födas in i Guds rike innebär att vi görs till lemmar i en lokal församlingskropp där vi fogas samman med en specifik grupp människor och där vi tillsammans som en helhet utgör det tempel där Gud har sin boning. Här är församlingens enhet avgörande. Men lögnen gör enheten omöjlig eftersom den går mot själva roten av vad enheten innebär. Därför är den tredje anledningen till varför lögnen är så förödande i våra liv att den underminerar sann gemenskap.

Där har vi alltså tre anledningar till varför lögnen är förödande i våra liv: dels att den gamla människan karaktäriseras av lögn, dels att lögnen tvingar oss att bekänna oss till ett av två riket och dels att lögnen underminerar sann gemenskap.

IV. SANNINGENS FRIHET I EVANGELIET

Men låt oss då titta på andra sidan av Paulus uppmaning. Vi går till den fjärde punkten om sanningens frihet i evangeliet.

Att lägga bort falskhet innebär att tala sanning med varandra. Men för att tala sanning med varandra måste vi först vara fria att tala sanning med oss själva och med Gud. Om syndafallet innebar en förbannelse som karaktäriseras av lögn och bedrägeri måste vi ha ett förhållningssätt där vi motverkar förbannelsen.

Syndafallets psykologi

Så låt oss återvända till 1 Mos 3. Adam och Eva har precis beslutat sig för att vara sina egna herrar och därmed dragit denna förbannelse över både sig själva och hela skapelsen. Det första som händer är att de upptäcker att de är nakna och därför måste de gömma sig. Dels gömde de sig för varandra, men när de hörde Gud komma gömde de sig också för honom.

Lägg märke till vad som händer här. De beslutade sig för att vara sina egna herrar. De beslutade sig för att inte lita på Gud utan att leva för sig själva. Fram tills dess var de nakna men utan behov att gömma sig. Här finns en princip som gäller också för oss. Till den grad du beslutar dig för att du ska leva för din egen skull, till den grad du sätter din egen lycka och din egen bekvämlighet över allt annat – till den grad kommer du också att vara isolerad från andra människor. Du kommer att behöva gömma dig.

Du kan inte låta dem se vem du egentligen är. Du kan inte låta dem se dina svagheter och problem. Du måste manipulera dem genom att framställa en image, en uppsminkad och manipulerad bild av dig själv.

(Om jag får göra en kort parentes: det här är anledningen till att digitala medier inte är någon verklig gemenskap. Den är okroppslig och manipulerande till sin natur, där du väljer själv vad du vill att andra ska uppfatta om dig.)

Men det slutade inte med att Adam och Eva gömde sig. Nej, när Gud kommer till dem och frågar vad som hade hänt svarade först Adam: det var kvinnan som fick mig att göra det. Och kvinnan svarade: det var ormen som fick mig att göra det. De inte bara gömmer sig, nu börjar de också att skylla ifrån sig. I stället för att tala sanning om vad de gjort börjar de rationalisera och förklara varför det egentligen inte var deras fel. De gömmer sig alltså inte bara för varandra utan också för sig själva. De vägrar att se sanningen om sig själva och ta ansvar för sina handlingar.

Vänner, om vi ska kunna leva i den frihet det innebär att tala sanning med varandra måste vi först kunna tala sant med Gud och oss själva. Vi måste sluta att gömma oss utan våga kliva fram i ljuset med alla våra generande utväxter och skavanker. Lögnen innebär att vi förnekar vilka vi är och vem Gud är. Och det här går tillbaka till alla våra själsliga problem. Vilket problem du än har går det tillbaka på en lögn om dig själv och om Gud.

Lidandets lögn

Du kanske går igenom en tid av lidande. Och kanske är det så att du börjar tappa fotfästet. Du kanske känner det som att Gud har övergett dig. Och du börjar tänka, ”Gud, om du älskade mig så skulle du aldrig ha låtit det här hända mig.” Men det utgår från en lögn om att du egentligen är en fantastisk person som om du fick vad du egentligen förtjänade så skulle hela livet vara en dans på rosor. Det stämmer inte. Om du fick vad du egentligen förtjänar så skulle du vara i helvetet nu. Du lever inte ens upp till den moraliska standard du förväntar dig att andra ska hålla mot dig. Du är en hycklare och en lögnare.

Eller också kanske du tänker att Gud gärna vill göra livet bekvämt för dig, men han kan inte hjälpa det, vilket är helt uppenbart fel så snart du börjar titta i Bibeln. Eller du kanske tänker att han egentligen inte alls älskar dig utan att han straffar dig för att han är arg på dig. Fler lögnare! Han sände sin Enfödde Son, sin älskade Son, att lida och dö i ditt ställe. I slutänden måste du komma till sanningen att Gud är både god och allsmäktig, och att han har ett syfte med allt som händer.

Orons lögn

Eller du kanske kämpar med oro. Oron bygger på en av två lögner. Antingen att Gud inte vet vad han gör och att du vet bättre. Eller att han gärna skulle vilja fixa saker, men att han kanske inte kan.

Eller om du kämpar med bitterhet. Bitterheten bygger på självrättfärdighet. Att du vägrar att se din egen synd och hur mycket Jesus Kristus har burit i ditt ställe. Om du såg sanningen om dig själv skulle du inte ha några problem att släppa andras oförrätter mot dig.

Evangeliets avsked till jaget

Motmedlet mot alla dessa själsliga sjukdomar, och alla andra också för den delen, är sanning. Har du någonsin upplevt hur sanningen kastar ljus över en situation? Du kanske har läst något ur Bibeln eller en bra bok som låter dig se en aspekt av sanningen som har bäring på den situation som du befinner dig i och det är som att du börjar ställa dig frågan vad det var du var så uppjagad över.

Problemet är att det går ganska snabbt över. Du måste, som puritanen Richard Baxter säger, skruva fast sanningen i ditt hjärta. Till den grad du har sanningen fixerad vid ditt hjärta så att den kastar ljus över dina steg, till den grad kommer du att vara fri från oro och fruktan.

Hur gör man det? Genom evangeliet. I evangeliet kan du ta ett ljuvligt avsked av ditt ego. Du kan säga, ”nu är jag trött på ditt gnäll och din klagan och din oro och din fruktan. Hejdå!” Därför att i evangeliet, och först i evangeliet, behöver du inte vara rädd för att se sanningen om dig själv. Du behöver inte gömma dig längre. Du kan kliva fram i ljuset med allt vad du är. Du kan säga, ”jag vet att jag är en hycklare. Jag vet att jag är en bedragare. Jag vet att jag är en feg stackare. Jag vet att jag är allt detta och mer ändå. Men jag vet också att Jesus Kristus som vet allt om mig har gett sitt liv för mig och gett mig sin rättfärdighet i utbyte. Nu finns det ingen fördömelse för mig. Jag har allt jag någonsin behöver i Kristus.”

Du kan säga till ditt inkrökta ego att dra. Du behöver inte bli dryg om du gör något bra och du behöver inte heller bli förkrossad när du faller eftersom Jesus är din rättfärdighet. Han är din lön. Han är ditt liv. Han är din ställföreträdare. Evangeliet säger att du är långt mer korrumpad än du någonsin vågat se. Du är så korrumpad att det var helt ute med dig. Du var död i dina överträdelse och synder. Du är så korrumpad att det enda sättet att rädda dig och återupprätta dig var för Guds fullkomliga Son att dö i ditt ställe. Men evangeliet säger också att han har gjort det. Du är inte bara långt mer korrumpad än du någonsin vågat se, du är också mer älskad och accepterad än du någonsin kunnat hoppas på eller föreställa dig.

Det innebär att när du bekänner dina synder så talar du bara om det som är sant om dig själv, det som Gud redan vet och som Kristus har dött för. Du behöver inte göra dig till. Du behöver inte samla några meriter för att framstå som duktig inför Gud eller inför andra människor. Gud församling består bara av syndare som fått ta emot samma fantastiska nåd som du har. Ingen av oss har något att berömma oss av, annat än Kristus och hans rättfärdighet.

AVSLUTNING

Så, älskade vänner: låt oss börja med att tala sant om oss själva. Låt oss därefter kliva fram i ljuset inför Gud och bekänna våra synder för honom, det vill säga, tala sant om oss själva inför honom. Den som har fått mycket förlåtet kan också visa stor kärlek till andra. Därför kan vi också fortsätta att tala sant om oss själva med varandra i en försoningens och kärlekens gemenskap. Det är bara möjligt i den helige Andes kraft. Så låt oss kasta oss på honom och be att Anden ger oss ljus och kraft så att det här är en verklighet som mer och mer får blomma ut i våra liv, både som individer och församling.